

підготовки та проведення уроків та інших форм організації навчально-виховного процесу у початковій школі.

Список використаних джерел:

1. Бадер В. І. Формування у майбутніх учителів початкових класів готовності до застосування інформаційних технологій. – Режим доступу: http://www.gnpu.edu.ua/files/VIDANNIY/Visnuk_17/V17_10_16.pdf

2. Свіржевський М. П. Впровадження сучасних інформаційних технологій та інноваційних методик навчання: проблеми, пошуки, перспективи / М. П. Свіржевський // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. – 2008. – Випуск 19. – С. 78-83.

3. Імбер В. І. Педагогічні умови застосування мультимедійних засобів навчання у підготовці майбутнього вчителя початкових класів : Дис... канд. наук: 13.00.04. – Імбер Вікторія Іванівна. Вінниця. – 2008.

Ковальчук О.М.

аспірант,

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ГУМАНІТАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сучасні соціально-економічні та суспільно-політичні умови в Україні вимагають кардинальних перетворень у підходах до професійної педагогічної підготовки фахівців з освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр».

Ефективність навчально-пізнавальної діяльності магістрів на всіх етапах навчання від мети до результату визначається сукупністю принципів та умов організації професійної підготовки, які тісно пов'язані та взаємозалежні.

Організаційно-педагогічні умови підвищують ефективність професійної підготовки, забезпечують безперервність освітнього процесу, актуалізують усвідомлення магістрантом свого професійного розвитку. Трактуювання поняття «умови» визначається як необхідна, обов'язкова обставина, передумова, що забезпечує існування, здійснення чогось [1].

Саме тому, вбачаємо необхідним описати способи реалізації умов, які проходили експериментальну перевірку в реальному процесі підготовки магістрів гуманітарних спеціальностей до інноваційної професійної діяльності.

Для реалізації першої умови *персоналізація інноваційно-освітніх маршрутів магістрів гуманітарних спеціальностей* нами передбачалось проходження науково-дослідницької та асистентської практик. Оскільки в основі цієї умови лежить персоналізація, тобто індивідуальна освітня траєкторія, яка передбачає індивідуальний інноваційно-освітній маршрут професійної підготовки, персоналізація процесу їхньої підготовки на основі визначення життєвої та професійної стратегії, розвитку особистого й професійного потенціалу на основі поєднання власного та суспільного досвіду, традиційного й інноваційного підходів до навчальної та професійної діяльності відповідно до індивідуальних потреб і можливостей кожного учасника освітнього процесу.

Впродовж практики магістри були зорієнтовані на виконання індивідуальних завдань, спрямованих на набуття ними вмінь із здійснення свого особистісно-професійного самовдосконалення щодо розробки та впровадження інновацій в навчально-виховний процес.

Інноваційна спрямованість науково-педагогічної практики магістрів реалізується при виконанні наступних вимог: знайомство магістрантів з інноваційними освітніми технологіями, вивчення інноваційного педагогічного досвіду кваліфікованих викладачів; проведення занять зі студентами із застосуванням активних методів навчання та інноваційних форм (лекції-бесіди, колективний тренінг, ділові ігри, активні дискусії, та ін.; розробка нових дидактичних матеріалів (наочних посібників, розділів електронних підручників, слайд-лекцій, комп'ютерних навчальних програм, методів і засобів контролю знань студентів).

Формування комунікативних умінь відбувається в процесі активного спілкування магістрів з науковим керівником, студентами та іншими магістрантами в процесі практики. При цьому формуються навички виступу перед аудиторією, вміння захопити слухачів, навички міжособистісного спілкування, навички дозволу педагогічних конфліктів.

Головною метою підготовки магістрів гуманітаріїв є отримання якісно нової освіти, яка потребує реального перегляду наукових і освітніх парадигм. Для здійснення таких змін важливим є навчальне, розвивальне середовище, яке повинно підтримувати творчі ідеї, використання сучасних інноваційно-комунікаційних технологій,

різноманітних активних форм та методів навчання та сприяти розвитку сучасної творчої особистості.

Це можливо лише тоді, коли є стійка основа у ВНЗ: начальнометодичне забезпечення, морально-психологічна обстановка, висококваліфіковані викладачі, які знають та вміють створювати, впроваджувати та розповсюджувати інновації в професійній діяльності та можуть передавати свої знання молодим фахівцям. Щоб освітнє середовище володіло розвивальним ефектом, воно має бути здатним забезпечити комплекс можливостей для самореалізації усіх суб'єктів освітнього процесу.

Поняття «середовище» відображає залежність та взаємозв'язок умов, що забезпечують розвиток людини, її взаємодію з оточенням. У цьому контексті правомірно розуміти під середовищем найближче оточення суб'єкта, у взаємодії з яким він формує і виявляє свої кращі якості. Це актуалізує завдання створення такого середовища, яке розвивало б особистість індивіда, створювало б культуродоцільні умови для його самореалізації, самовираження, для пошуку «кращого себе» у процесі визначення власної траєкторії освоєння знань [3, с. 181].

Зазначимо, що для реалізації другої педагогічної умови, *моделювання інноваційного контексту професійної діяльності магістрів гуманітарних спеціальностей у розвивальному середовищі ВНЗ*, нами був розроблений спецкурс «Основи інноваційної професійної діяльності у вищому навчальному закладі» для магістрів гуманітарних спеціальностей.

Мета спецкурсу передбачала закріплення у магістрів отриманих теоретичних знань та практичних навичок щодо інноваційної професійної діяльності; формування індивідуальних особливостей та поведінкових навичок; інноваційної сприйнятливості та адаптованості до сучасних умов функціонування; розвиток інноваційного мислення; стійку мотивацію на науково-дослідницьку діяльність.

Щоб успішно включатися в діяльність та самореалізуватись в умовах сучасного навчального закладу, фахівець разом із здатністю до творчості й адаптованості повинен уміти оцінювати оновлення, бачити реальні шляхи їх упровадженнь; знати самого себе, власні вади та можливості; використовувати ці знання для роботи з колегами та студентами; бути готовим до впровадження інноваційної професійної діяльності та мати всі потрібні для цього знання, навички й уміння.

Друга педагогічна умова передбачає створення середовища для надання студентам можливості проявляти незалежність, самостійність, активність, творчість, в якому здійснюється упровадження нових

інноваційних навчальних форм, методів, засобів навчання завдяки високому рівню підготовки викладацького складу.

Під час проведення формувального експерименту у експериментальних групах з метою створення розвивального середовища ВНЗ нами використовувались наступні методи та форми навчання: тренінги, ділові та інтелектуальні ігри, кейс-метод, метод портфоліо, метод мозкового штурму, метод веб-квесту, активні дискусії.

Професійно-педагогічна освіта має бути гуманістично спрямованою: вільний всебічний розвиток особистістю своїх здібностей, потреб та інтересів; здатність до саморозвитку та самореалізації; орієнтація на усвідомлений відповідальний вибір важливих для себе знань, поведінки у різних життєвих ситуаціях. Тому, особливої уваги заслуговує питання готовність магістра до педагогічного самоменеджменту (самоуправління) – бути внутрішньо активним, управляти собою, чітко планувати свій робочий та вільний час.

Нами виокремлено третю організаційно-педагогічну умову *стимулювання самоуправління інноваційною діяльністю магістрів гуманітарних спеціальностей*.

Виходячи звідси, питання стимулювання самоосвіти набуває особливого значення. Ми повинні зазначити, що серед ефективних способів опосередкованого управлінського впливу на будь-якого працівника є стимулювання, особливість якого полягає в тому, що трудова поведінка людини регулюється не безпосереднім впливом на особу, а на зовнішні по відношенню до неї обставини, на умови її життєдіяльності, які забезпечують появу певних інтересів і потреб.

Мотиваційний процес є поштовхом, що утворюється за рахунок потреб та особистісних факторів зовнішнього характеру (стимулів). Потреби і мотиви виступають у ролі збудників: потреби виконують роль «збудників причини», а мотиви – «збудників – наслідків» [4].

Ми дотримуємося такої ж позиції, як і автор, що мотиви – це стимули, які пройшли через свідомість людини і виступають як її самостимули.

Оскільки самоменеджмент – це самостійність і особисте самоуправління, то його ефективність пов'язана з людською природою, організацією і управлінською педагогічною діяльністю. А коли ми говоримо про самоменеджмент інноваційної діяльності, ми зосереджуємо увагу на самореалізації, самомотивації щодо інновацій в педагогіці і вмінні їх створювати, впроваджувати та розповсюджувати [1].

Для реалізації третьої умови нами проводилась ділова гра «Самоорганізація особистості». Програмою спецкурсу передбачено

розгляд теми «Сутність поняття самоуправління та його функції», тому дуже важливо проведення ділової гри, як додаток до спецкурсу.

Наступним творчим підходом до заданої організаційно-педагогічної умови є створення провідного методу портфоліо, яке на різних етапах: при проходженні практики та протягом спецкурсу збагачувалося доробками кожного з магістрантів та сприяло проектуванню своєї професійної траєкторії, розширювало індивідуальний підхід до вирішення творчих завдань; сприяло аналізу помилок та їх корекції.

Отже, завдяки впровадження організаційно-педагогічних умов у навчально-виховний процес, можна забезпечити високу результативність процесу підготовки магістрів до інноваційної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Вознюк Л. В. Гуманістичні засади інноваційної діяльності загальноосвітніх навчальних закладів: управлінський аспект: дис. канд. пед. наук : спец. 13.00.01 / Л. В. Вознюк. – Кіровоград, 2008. – 223 с.
2. Ковальчук О. М. Готовність майбутніх учителів до самоуправління інноваційною діяльністю / О. М. Ковальчук // Проблеми сучасної педагогічної освіти / Сер.: Педагогіка і психологія. – Зб. статей: – Ялта: РВВ КГУ, 2013. – Вип.40. – Ч. 2. – С. 33-38.
3. Пріма Р. М. Формування професійної мобільності майбутнього вчителя початкових класів: теорія і практика: монографія / Л. М. Пріма. – Дніпропетровськ: ІМА-прес. – 2009. – 367 с.
4. Радченко В. М. Управління якістю професійної діяльності викладачів вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації: дис. канд. пед. наук: 13.00.01/ Радченко Віктор Миколайович. – К., 2006.– 199 с.

Коростіянець Т.П.

кандидат педагогічних наук, доцент,

*Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського*

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Особливу увагу при навчанні студентів у педагогічному університеті викликає проблема розвитку їх професійно-педагогічної компетентності. На сьогодні проблема особистості педагога як суб'єкта